

Roma forfølgelser i Kosovo oktober 2006:

Romaerne i Danmark har fået afslag og meningen er at de skal sendes ud. Vi benytter derfor lejligheden til også at besøge de steder, som de skal sendes ud til.

Storbyerne i Kosovo er indbyggerne delt op, så Romaerne bor i små bydele, mahallaer, for sig selv inde i byerne. Det er der ikke noget nyt i. Det er blot chokerende at se mahallaerne, de fleste huse i ruiner efter at være blevet brændt af og husenes ejermænd, romaer, fordrevet.

Ved den første families hus står hele underetagen udbrændt, som dengang huset blev forladt. På 1. etage er der gjort nogenlunde i stand, og det ses tydeligt, at der har boet nogen for nylig. Der hænger en lampe, er skabe med kopper, og alligevel virker huset forladt. Romaernes bydels præsident som følger med rundt fortæller, at en albansk familie havde taget huset, men nu er blevet sat ud af politiet. Men siger hun, ejerne af huset, roma-familien vil ikke kunne vende tilbage. De vil blive udsat for overfald. Familien, der har søgt asyl i Danmark, kender hun særdeles godt.

På ydermurene af huset har nogen tegnet nazi-tegn. Ikke bare på denne families hus, det er gennemgående at nogen har mærket romaernes huse med de uhyggelige tegn.

Vi tager til en anden roma-mahalla og spørger efter endnu en families hus. De fleste huse ligger i ruiner, afbrændte eller udbombede, og vores families hus, er der end ikke så meget som ruinen tilbage af. Roma-præsidenten her fortæller, at mahallaens børn bliver kørt til og fra skole med minibus. Børnene vil blive overfaldet hvis de går alene på gaden. Mahallaerne minder mest af alt om jøde ghettoerne under 2. verdenskrig.

Over alt, hvor vi kommer fortæller roma-repræsentanterne, romaerne dør af sult og sygdom. De har ingen mulighed for at få arbejde, og uden arbejde ingen penge, og uden penge ingen mad.

Arbejdsløsheden i Kosovo er høj. Det er også svært for albanere at få arbejde. Men med så høj en arbejdsløshed er det på en eller anden måde indlysende, at minoritets befolkningerne står sidst i køen. Se blot på vores eget Danmark, hvordan det står til.

At romaer og andre minoriteter står sidst i arbejdskøen, også hos de internationale organisationer, må jeg sande dagen efter. Vi besøger dagen efter den udbombede roma-mahalla i Mitrovica. EU har bevilget penge til en delvis genopbygning, og arbejdet er i fuldt sving. Men blandt arbejderne ser jeg ikke en eneste roma. Alle arbejderne er albanere. Ironisk nok. Albanere brændte romaernes huse af, nu får de penge af det internationale samfund for at bygge nye huse for dem, de brændte. Ironisk nok, siger de europæiske lande, at albanerne er parat til at tage imod, men udelukker selv romaerne fra arbejdspladserne. En grund kunne være, at albanerne ikke vil acceptere at nogle af arbejdspladserne går til romaer, eller ikke vil arbejde sammen med dem. Kun i en eneste organisation, en norsk finder vi en roma, ansat i en lønnet stilling.

Fra 1999 – begyndelsen af 2006 boede romaerne fra Mitrovica i midlertidige lejre, blikskure uden vand, uden toiletter. Der er sket en forbedring siden jeg var der i 2005. Romaerne er blevet evakueret til en lejre med bedre pladsforhold og ordentlige sanitære forhold. Men blyforgiftning udsættes de stadig for. Også den nye lejr ligger op til de kæmpe store slagter af blyaffald fra mineværket i byen.

En af de sidste dage tager vi til landsbyen Prljepnica. Ud til landevejen ligger albanske huse, nogle nye andre restaurerede. Pæne huse. Lidt oppe ad skråningen, nærmest skjult bag albanernes huse, står ruinerne af roma-husene, en spøgelsesby, mennesketom. Vi forsøger at køre der op, vi har selv en roma med i bilen, han er bange. Vi stopper foran indfaldsvejen til mahallaen og en albansk mand kommer hen. Situationen virker ikke til at gå videre. Vi spørger manden, hvad der er sket. Med et venligt smil, svarer han på vores spørgsmål og fortæller at alle husene i sin tid blev bombet af NATO. Da vi spørger, hvor romaerne er henne nu, siger han "de er alle taget til Amerika, og har et lykkeligt liv, og vil slet ikke leve her". En stille tanke flyver til vores roma-familie i Danmark, som bestemt ikke er der fordi de er lykkelige, men fordi de sammen med alle andre fra mahallaen blev fordrevet fra deres hus og hjem.

Vi afslutter turen i byen Pec. Tidligere en serbisk højborg, i dag albansk. Vi finder den resterende del af Roma-mahalla i Pec. I et af de første huse, møder vi en dame, der bor der sammen med sin store dreng. Damen fortæller, at hun ikke bor i huset, og at ejerne kan komme hver dag, og at hun så må flytte igen. Hun fortæller, at hun boede i mahallaen på den anden side af vejen, der hvor alle husene er brændt af. Hun fortæller at Tyskland har sendt 3 fly med romaer tilbage til Pec. De har ingen steder at være, går på gaden, deres huse er væk.

Tyskland: Det land der under 2. verdenskrig udryddede mindst 1/2 million sigøjnere. Det land, der i dag sender sigøjnere tilbage til det der ligner 2. verdenskrigs jødeghezzoer. - Og som under 2. verdenskrig forsøger Danmark også i dag efter bedste evne at følge trop med Tyskland.

Mona Ljungber, Kosovo oktober 2006